

BEZPEČNÝ PODNIK

System řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Program „Bezpečný podnik“

Národní program „Bezpečný podnik“ je vyhlášen Ministerstvem práce a sociálních věcí společně se Státním úřadem inspekce práce (dále jen „SÚIP“) již od roku 1996 a umožňuje společnostem, které se rozhodnou do programu zapojit, zavedení fungujícího systému řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (dále jen „BOZP“), který odpovídá nejen českým předpisům, ale i požadavkům uplatňovaným v Evropské unii.

V současné době patří k nejuznávanějším dokumentům v oblasti zavádění systému řízení BOZP v evropských zemích Systém managementu BOZP dle ISO 45001 (dříve OHSAS 18001) či příručka ILO-OSH 2001. Program „Bezpečný podnik“ vychází nejen z těchto dokumentů, ale i z principů a zásad uplatňovaných standardy pro Systém managementu kvality (ISO 9001) a Systém environmentálního managementu (ISO 14001) a pokrývá tak nejen požadavky předpisů v oblasti BOZP, ale i v oblasti ochrany zdraví při práci, ochrany životního prostředí a požární ochrany. Program „Bezpečný podnik“ může významně přispět k zavedení integrovaného systému řízení.

Program je určen pro převážně výrobní společnosti s orientačním počtem 100 a více zaměstnanců. Požadavkem programu je mimo jiné, aby prováděné činnosti představovaly zvýšenou míru ohrožení života a zdraví osob, případně i ohrožení životního prostředí.

Jak získat osvědčení „Bezpečný podnik“?

Společnost, která zvažuje zapojení se do národního programu „Bezpečný podnik“, by měla nejprve důkladně pročíst Příručku k programu dostupnou na webových stránkách SÚIP www.suip.cz. Tato Příručka obsahuje zejména základní informace o programu, jeho podmínky, zásady zavedení systému řízení BOZP a v neposlední řadě i doporučený postup při podání Žádosti o ověření shody zavedeného systému řízení BOZP s požadavky programu. Při nejasnostech lze využít prezentaci programu realizovanou místně příslušným oblastním inspektorátem práce (dále jen „OIP“) vrcholovému managementu.

Od vrcholového managementu společnosti se poté očekává jasné vyjádření svého úmyslu a rozhodnutí zapojit se do programu. Nezbytnou součástí je rovněž vytvoření odpovídajících organizačních, personálních, ekonomických a materiálních podmínek. Velmi důležitá je skutečnost, že plnění podmínek stanovených programem „Bezpečný podnik“ není pouze záležitostí osoby odborně způsobilé k zajišťování úkolů v prevenci rizik, ale ke spolupráci musí být zavázáni všichni vedoucí zaměstnanci na všech stupních řízení společnosti.

Po kladném rozhodnutí managementu zapojit se do programu si společnost nejprve vypracuje tzv. vnitřní audit dle všech kontrolních otázek z Příručky (tzv. checklistu programu). V případě zjištění, že určitá část checklistu není zavedena do praxe nebo není řešena, musí být uskutečněna náprava.

Checklist musí být doplněn aktuální a konkrétní zprávou o zavedení systému řízení BOZP ve společnosti. Tato zpráva jasně a stručně vysvětluje, jak a jakým způsobem byly jednotlivé kontrolní požadavky splněny a v jakých konkrétních interních dokumentech společnosti jsou tyto informace zakotveny.

Součástí programu „Bezpečný podnik“ je i splnění požadavků týkajících se požární ochrany, ochrany zdraví a pracovních podmínek zaměstnanců a ochrany životního prostředí. Společnost prokazuje plnění těchto zákonných požadavků kladnými stanovisky hasičského záchranného sboru, krajské hygienické stanice, případně obvodního báňského úřadu. Vyjádření České inspekce životního prostředí zajišťuje SÚIP, a to pouze v případě, kdy společnost nevlastní certifikát zavedeného systému environmentálního řízení (ISO 14001 či EMAS).

Po splnění všech požadavků programu, vytvoření zprávy o zavedení systému řízení BOZP a s kladnými stanovisky dotčených orgánů státní správy může společnost podat místně příslušnému OIP Žádost o ověření zavedeného systému řízení BOZP s požadavky programu, a to spolu s průvodním dopisem a dalšími dokumenty stanovenými v Příručce. Žádost se všemi dokumenty se podává ve dvou vyhotoveních či elektronicky a v případě zjištěných nesrovnalostí je navracena zpět k doplnění.

Co lze při prověrci systému řízení BOZP očekávat?

OIP sestaví tým inspektorů různých specializací a provede prověrku zavedeného systému řízení BOZP přímo ve společnosti. Prověrka je zaměřena nejen na kontrolu dokumentace, ale zejména na prověření plnění systémových požadavků programu a prověření plnění dokumentovaných postupů na pracovištích. Významným zdrojem informací o fungování zavedeného systému v praxi jsou pro inspektory i odpovědi zaměstnanců.

Je-li závěr prověrky OIP kladný a pokud nebyly nalezeny již žádné nesplněné požadavky z checklistu ani jiné závažné nedostatky, oznámí OIP tuto skutečnost SÚIP spolu s doporučením udělit prověřené společnosti osvědčení „Bezpečný podnik“. Součástí následného vydání osvědčení je mimo jiné i podepsání Podmínek vydání osvědčení „Bezpečný podnik“, k jejichž plnění se úspěšná společnost zavazuje prostřednictvím svého statutárního zástupce při projednávání závěrečné zprávy o výsledku ověření shody systému řízení BOZP zavedeného ve společnosti s požadavky programu.

Podle ustálené praxe se osvědčení předává každoročně ve dvou termínech, a to v měsících květnu v Opavě a v říjnu v Praze. Společnosti při této slavnostní příležitosti obdrží osvědčení platné 3 roky v české a anglické verzi, skleněnou plaketu a logo programu, které je registrováno jako ochranná známka u Úřadu průmyslového vlastnictví. Držitelé osvědčení získají nejenom doklad o tom, že mají systém řízení BOZP zaveden ve své dokumentaci, ale zejména, že funguje i v praxi.

Celý proces od zavedení systému řízení BOZP, získání stanovisek všech dotčených orgánů státní správy, až po prověrku provedenou inspektory, vyžaduje řádnou přípravu a zejména dostatek času jak na straně prověřované, tak i prověřující.

Samotná prověrka OIP může trvat od několika dnů až po několik týdnů, a to v závislosti na velikosti a komplexnosti dané společnosti. Na toto je potřeba myslet zejména v případech, kdy společnosti končí platnost již vydaného osvědčení a má zájem v programu „Bezpečný podnik“ pokračovat i nadále. V případě skončení platnosti vydaného osvědčení společnost nesmí užívat logo ani označení „Bezpečný podnik“.

V průběhu prověrky či během doby platnosti osvědčení může nastat situace, kdy společnost již nebude schopna plnit podmínky programu. Jedná se zejména o neodstranění zjištěných neshod s programem, vedení přestupkového řízení se společností na základě zjištěného porušení právních předpisů v rozsahu stanoveném programem „Bezpečný podnik“ či celkové selhání systému řízení BOZP. OIP má v takových případech možnost doporučit SÚIP nevydávat společnosti osvědčení či dokonce má možnost návrhu zrušit platnost vydaného osvědčení.

Získali jsme osvědčení „Bezpečný podnik“, co bude dále?

Zavedením systému řízení BOZP a následným získáním osvědčení společnosti její povinnosti týkající se programu nekončí. Je třeba zdůraznit zejména povinnost provedení každoročního vnitřního auditu pro ověření, zda je systém stále funkční a neustále se zlepšuje, a nelze opomenout ani každoroční zasílání tzv. indikátorů zlepšování na místně příslušný OIP spolu s komentářem a s vyplněným přehledem o pracovní úrazovosti.

OIP u společnosti, která je držitelem platného osvědčení, provádí v průběhu tří let platnosti osvědčení průběžnou prověrku systému řízení BOZP, která je zaměřena především na změny jak ve společnosti, tak i v právních předpisech. Po třech letech platnost osvědčení končí a celý proces od podání Žádosti se stanovenými dokumenty a stanovisky až po prověrku provedenou inspektory se v případě zájmu opakuje.

Proč se účastnit programu „Bezpečný podnik“?

Společnost, která obdrží osvědčení „Bezpečný podnik“, získá zejména průhledný a fungující systém řízení BOZP vedoucí ke zvýšení úrovně BOZP a snížení pracovní úrazovosti, a to například i díky zavedení evidence skoronehod, které mohou na pracovištích způsobit nehodu (úraz či havárii), ale naštěstí nenastanou. Všechny nabyté zkušenosti a zpracovanou dokumentaci může právní subjekt dále využít jako základ pro zavedení integrovaného systému řízení.

Nespornou výhodou je také prověření společnosti zkušenými inspektory, kteří vidí i to, co zůstává mnoha lidem v dané společnosti v důsledku provozní slepoty skryto. Inspektoři tak nejen prověřují soulad s právními předpisy, ale zejména radí a doporučují opatření, která společnosti pomohou zlepšit celkový stav BOZP.

To vše získá společnost bez placení jakýchkoliv poplatků, a to včetně možnosti využívat bezplatné základní poradenství OIP v průběhu celého procesu přípravy a realizace programu.

Účast v programu „Bezpečný podnik“ je zcela dobrovolná, avšak společnost, která se přihlásí k účasti na tomto programu, se zavazuje plnit stanovené podmínky. Ocenění významně zlepšuje pověst svého držitele nejen z pohledu zaměstnance, ale i navenek.

Uvedené informace jsou pouze základní, další lze získat v Příručce k programu nebo při konzultacích na OIP.

Garant programu

Ing. Simona Zajícová
E-mail: simona.zajicova@suip.cz

Státní úřad inspekce práce
Kolářská 451/13
746 01 Opava

